

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בראשית כ"ה תשרי תשע"ט

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 592

פנינים לקרים

בראשית ברא אלקים וגו' (א, א) ברש"י אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, אלא משום כח מעשיו הגיד לעמו עכ"ל. הענין הוא יסוד מוסד ושורש קיום עבודת הבורא הוא שצדיק באמונתו יחיה, אמנם שני בחינות בהתחזקות באמונה, האחד בהכרה שהש"ת בורא מנהיג ומשגיח, והשני היא האמונה שהקב"ה משרד המערכות על פי אמונת האבות לפי שהשכילו מדעתם אמונת אלקי עולם. הרי שלא די לנו אם נאמין בהש"ת על פי הקבלה אלא שגשכיל לדעת את ה' על אמונה ומסורת אבות שהיא אמת ויציב.

בראשית ברא אלקים וגו' (א, א) רש"י אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם וכו'. אלא משום כח מעשיו הגיד לעמו שהקב"ה ברא את העולם והוא הנחיל את הארץ לאבות. וצ"ב דלכאורה אומות העולם ימשיכו להכחיש וצריך לומר שהקב"ה חפץ לתת מענה וכח לבני ישראל שלא יקשה לעצמם תלונות הגוים כי זה רצון אבינו שבשמים והוא לנו בדין וביושר. (הערת המעתיק: ענין זה רלוונטי גם בדורנו ודו"ק)

(מתוך זכרון חיים)

עין פרי - עושה פרי וכו' (א, יא) פרש"י עין פרי העץ כמעט הפרי ובפועל עין עושה פרי לפיכך כשנתקלקל אדם נפקדה גם היא על חטאה ע"כ וכבר ציווהו קמאי על הלפיכך מה שייך חטא האדם לחטא הארץ. אך בעצם חטא העצים אין בה בחירה וכושלו. אלא כשיחטא האדם ח"ו יהא לו אמתלא נכונה ששורש גופו מן האדמה ששינתא ויתלו את הקלקלה במקולקל. נמצא שיש עבדות גדולה להכיר שהחסרון והסרחון בנשמה הרוחנית ודו"ק.

עין פרי עושה פרי וכו' (א, יא). בספר חסידים מובא השוואה לפסוק הפסוק פוקד עון אבות על בנים. הקשר בזה שאם היה הבן כראוי היה מועיל זכותו לאביו שלא יקלקל. וכן כאן כי שהאדם נברא מהאדמה היה צריך להועיל שלא תחטא האדמה כי הלא נברא ממנו.

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (א, כו) משל לאדם שיש לו בן, אף שהבן עבר מכנגד פניו הצורה של הבן נחקקת במחשבת האב. וזהו שאמר נעשה אדם שיהא נחקק במחשבתנו אף אם ח"ו יתרחק משרשו מ"מ עדיין רשומו שנברא כצלמו וכדמותו כלומר באותו דמיון שהיה במחשבה קדומה שנעשה אדם עתה. (כתר שם טוב)

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים (א, כו) רבנו משה אלשיך זצ"ל מקשה וכי צריך לברוא את האדם בתכלית שירדה בדגת הים וכו'? ואפשר על פי הידוע שכל המדות אין באים בטבע לאדם כי אם אחד הרגלו מן הקל אל החמור. אלא שבעצם בזה שנמלך הקב"ה במלאכי השרת יש בה הוראה על הענווה. שלא יהיה רגיל לרדות ולהשתרר איש ברעהו והתורה אמרה תועבת ה' כל גבה לב, לכן צוה על הענווה.

ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע וכו' ואת כל העץ וכו' לכם יהיה לאכלה (א, כט) נראה דקודם שאמר ה' המאמר הנה נתתי לכם וכו' לא היו ראויים לאכילת אדם וכן לבהמה, ומאחר שלא נתן להם רשות לאכול בשר לא היה עוד הבשר לאכילה בטבע. וכן משמע ברמב"ן ודו"ק כי ברור לדעתי והמעין יראה שכן האמת.

ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע וגו' (א, כט) יש לפרש כי אדה"ר יציר כפיו של הקב"ה נברא בתכלית השלימות ואז היה יכול לחיות גם בלי אוכל ושתייה. אמנם רצון הבורא שגם הדומם והצומח יתעלו וזה יתאפשר על ידי שהאדם יאכל בקדושה ובטהרה, ואח"כ יעבוד את ה' בכוחות שקבל מהדומם והצומח...

(מהר"ש מבעלזא)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש ז"ע"א תשעה באב תשל"ה ה'אבא ל'צפ"ס ע"א.א.

קינדער, אם אתם רוצים שיבנה הבית השלישי לא להתפתות! בסופו של דבר המשיח יבוא כאשר יהיה שבת אחים גם יחד. איננו יודעים איך הרבש"ע יביא את המשיח "כי לא מחשבותי מחשבותיכם", אולם אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, אף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא, ומי שאומר שהוא לא יבוא הוא אפיקורס. בכדי שלא נאכל נהמא דכיסופא, המשיח יבוא כאשר אנו נעבוד את עבודתינו, וכאשר נגיע לביטול גמור בבחינת "ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן". וזה יהיה ע"י "שבת אחים גם יחד". כאשר יהיה בינינו אהבה ואחוה ושלום ורעות, ולא יהיה שנאת חנים, ולא יהיה שנאה בין אחים, רק אז נגיע להיות כעולה וכקרבן. ואז יהיה בחינת "חוצפא כלפי שמייא", כדוגמת רבי עקיבא שיצאה נשמתו באחד. והוא שפרסם את הרבש"ע בכל העולמות "מלא כל הארץ כבודו", ורבש"ע אמר למלאכים אם לא תשתקו אני חוזר לבחינת תוהו ובוהו. לבחינה זו אנו צריכים להגיע כולנו, וע"י הביטול של שבת אחים גם יחד נזכה להיות כעולה וכקרבן.

רבש"ע אנו אומרים לפניך: בראת אותנו עם בחירה, ונתת בנו כזו אש של היצה"ר ששורף לנו כל הרף עין. אין לנו כח להמשיך לשאת את הכאבים ששלחת עלינו ואתה שולח לנו. אנו צריכים כולנו להתאחד. תן לנו את הכח להתאחד, שלח לנו את הסיבות שנגיע כולנו לבחינת "שבת אחים גם יחד". רבש"ע, הרי אתה שומע אותי, אני מוכרח להאמין שאתה שומע אותי ואין כל פירוד ביני לבינך, באם לא, אני מבקש ממך שלא אדבר. מה אני בסך הכל,

"אנוש", אדם חוטא, ואם אני מדבר אני מוכרח להאמין שיותר לא תביא אותי לנסיונות. ואני לא יותר מבשר ודם. בשם כל ישראל אנו תובעים שנוכה לשבת אחים גם יחד, ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ. מספיק כבר עם הגלויות. נהרות דם כבר שפכו לפניך. היו צדיקים אמיתיים שנתנו לך הכל. זכית שעולמך מפורסם בפי כל, לא ממלאכים רק מאנוש בני בחירה. רבש"ע, תן לנו הכח שנוכה ביחד להגיע לביטול הזה שתערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן, כי באם לא הרי אמרת למלאכים שתחזיר את העולם לתוהו ובוהו. יש לנו את היכולת להכריח אותך, אתה הרי נתת לנו את הכח לזה שנוכל להגיע לשלימות של עולה וקרבן. רבש"ע, אני מבקש ממך שיהיה כבר מספיק הצרות של עמך, ויהיה די לכאבים המרים של הפרט והכלל. אנו לא יכולים לשאת אותם עוד. תן לנו את כח הביטול שנחזור לבחינה של הקרבנות שהיו בבית המקדש, בהם הראית לנו שנקריב עצמנו אליך, ובשביל זה צוית לנו להקריב לפניך קרבנות בכדי ללמד אותנו שאנו נגיע לבחינה של כעולה וכקרבן.

רבש"ע, אני מבקש ממך בשם כל ישראל, שכל אלו הנידחים יחזרו. עכשיו זה זמן שאתה יחד עמנו באדמה. אתה נמצא איתנו בגלות ומושפל יחד איתנו. עכשיו הוא זמן מוכשר שיכול להיות "ויקבץ נידחנו מארבע כנפות הארץ" כי אתה נמצא עכשיו במדרגה הכי נמוכה בעולם, ועכשיו הוא בחינת משיח שגם הוא עכשיו באדמה, ומתוך גלות כזו ושחרות כזו וביטול כזה תצמח הגאולה.

רבש"ע, עכשיו הוא עת רצון ורחמים. לקחת כ"כ

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמי' קודם

הרבה נהרות דם בבית הראשון והשני, ולקחת כ"כ הרבה דם בשנים האחרונות, שש מליון יהודים עשו מהם סבון. למי מסרת אותנו? לרשעים שלך! אנו אכן חטאנו לפניך אבל אתה רחום וחנון. מבקש אני ממך רבש"ע, מספיק הצרות של היהודים, מספיק עם הצרות של הפרט והכלל. ובעת הזה שהוא עת רצון ורחמים תקיים את הבקשה הזו. כל הצדיקים עומדים ובוכים לפניך. אין צדיק אחד מהחיילים בצבא שלך שלא בוכה לך שתגאלינו. הדבר היחיד שאתה מבקש מאיתנו הוא תפילה. בשם כל ישראל אני בטוח שכל אחד רוצה

בתשובה, וכי מי רוצה לסבול צרות. אוי, תן לנו לב בשר וקח מאיתנו את לב האבן, ותזכינו שנגיע ל"שבת אחים גם יחד", ונזכה שתפילותינו יהיו כעולה וכקרבן, ושיתקבצו כל הנידחים, אלו שטבעו בעמקי הקליפות במקומות שאף אחד לא יכול להגיע לשם רק אתה לבדך, למענך עשה ולא לנו ראה עמידתנו דלים וריקים, והחזר אותנו בחזרה לתשובה האמיתית, שלא יהיה עוד תשעה באב לכלל ישראל ולפרט ישראל. ותזכינו שיבנה הבית השלישי במהרה בימינו, אמן.

שיחת הרא"ש זיע"א כ"ח ניסן תשל"ה פאבא ליפאס ע"ה א. א.

כאשר אדם חי את מציאותו, הוא מכיר את ערכו, ורואה שכל הזמן הוא חי במציאות של פוגם - "וחטאתי נגדי תמיד", והוא שרוי בסכנה תמידית. כי מצד המציאות שלו אין לו כל קיום ואחיזה. ואין לו כל ערך, ולא הבנה, והוא לא יכול להשיג שום דבר. כשהוא חי את המציאות שלו הוא רואה שהוא ממש כמו "דומם", כמו מת, והמתים אינם יכולים לעשות מאומה.

על המתים נאמר "כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך", אולם אין הכוונה על מתים בקבר שהם לא יכולים לזכור את ה', אלא על אלו שיצאו מכל הגדרים והתנתקו משורש החיים שממנו הם מקבלים יניקה וחיות, שהם נעשים עקרים ללא חיות, והם בבחינת מתים. אלו המתים בקבר לא בהכרח שאין להם יניקה מהשורש שמקיים אותם, הרי כל המתים עתידים לחיות, וממילא מוכרח שגם עכשיו הם בפקידה, וכמו שפוקדים כל חי פוקדים כל מת, עד שיבוא עת הגאולה

ונאמן אתה להחיות מתים, (לכן כתוב שהמת שפתותיו דובבות בקבר, ואם היה מת גמור לא שייך שיהיו שפתותיו דובבות). במשך הזמן הזה הם מתכווננים לקבל את התפקיד שהבורא יעד להם לאחרית הימים - לחיות תחת כנפי השכינה, ולקבל את כל מה שהבורא הכין עבורם לעת ההיא.

ברור אם כן שלא עליהם נאמר "כי אין במות זכרך", רק על אלו שהמציאות שלהם היא מציאות של מת, שהם נידחים בכל מקום שיהיו - בין בעולם הזה בין בעולם הבא, כי הם מנותקים מהשורש ממנו הם ניוונים כמו תינוק שניזון מאמו. ולמרות שהוא ממשיך לקבל תזונה והוא מקבל תפקידים, הוא מנותק מן השורש הזה, כי אינו מקיים את התפקיד שמוטל עליו. הוא רק מקבל ולא מחזיר כלום בחזרה. על אלו וכאלו נאמר "כי אין במות זכרך" כי הם לא זוכרים את ה'.

המשך יבוא אי"ה

המשך פנינים יקרים

וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד (א, כט) הנה כתיב עושה שלום ובורא רע (ישעיהו מד) נמצא שבבריאת מעשה בראשית נברא רע, וגמירי (שבת קכט) שרע אינו יכול לההפך לטוב וא"כ קשה דאידך אמר כל אשר עשה והנה טוב מאד, אלא שאם מטרת הרע שנברא הוא בשביל הטוב בכה"ג אמרינן יתרון האור כשבא מהחושך...

וכל שיח השדה מרם יהיה בארץ וכו' (ב, ה) פירושו וכל שיח השדה מרם יהיה בארץ משמעותו שעדיין לא היה בבחינת ארציות וגשמייות וכל עשב השדה מרם יצמח. שלא היה צריך עוד זריעה וצמיחה, כי אדם אין לעבוד העבודה. שבריאת העולם לא היתה בעבור שיעבוד את האדמה רק לעבדה במצות עשה ולשמרה במצות לא תעשה.

וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה (ב, ז) פרש"י שתי יצירות יצירה לעוה"ז ויצירה לתחיית המתים. וצ"ב ממה היתה ניכרת היצירה לתחיית המתים. ונראה ע"פ המובא במד"ר (כח, יג) שיש אבר שאינו נרקב וממנה יבנה גוף האדם לתחיית המתים. אבר זה אינו נהנה רק ממלוח מלכה. מאחר שאכילתם מעץ הדעת היה ביום ו' בשעה העשירית, וא"כ אותו אבר לא היה נהנה מעץ הדעת וראוי להיות חי וקיים וממנו בנין העתיד לתחיית המתים, הרי שיש לאדה"ר שני יצרים לעוה"ז בכשלוך לעוה"ב-תחיית המתים מהאבר הנקרא ניסכוי...

ויצו ה' אלקים על האדם לאמר וכו' ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל וגו' (ב, טו-יז) מילת לאמר מלמדנו כי היה ציווי מהקב"ה על האדם שיאמר בפיו תמיד המצוה הזאת. ויאמר תמיד אל עצמו הנה הקב"ה צונו שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע, וכשנכשל גם נאמר לאמר לא תאכל ממנו כמו שאדם אומר לעצמו לא תרצה וכן בשאר כל מדות המגונות ר"ל יאמר בפה הלאוין והעשין הכתובות בעשרת הדברות וד"ל. (עבודת ישראל)

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל (ב, יז) איתא בגמ' מ"ד אתרוג ומ"ד חטה וכו' ממש כל הפירות, מתי הותרו? על כן נראה לי דכל דבר שאדם אוכל רק לתאוה זהו ענין עץ הדעת, ולכן עיקר החטא שראתה כי תאוה הוא לעיניים וכו'.

אעשה לו עזר כנגדו (ב, יח) פרש"י זכה עזר לא זכה כנגדו להלחם, ע"כ. יש לומר בכוונת רש"י בתיבת להלחם. היינו שלא יעלה על הדעת שאם לא זכית להיות לך לעזר והוא כנגדו ועי"ז תשמע לדבריה ותבטל אותך ח"ו מעבודת הבורא ב"ה בחושבך למען יהיה שלום בית וכד' לא זו הדרך רק בודאי צריך אתה להלחם עמה כי היא מעצת יצה"ר והבחירה בידך.

וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו (ב, יט) אמר רבי נחמן הארידערנקיר וצ"ל נפש חיה הוא שמו פירוש הנפש חיה, החיות והנשמות של האדם הוא שמו של האדם ע"כ. (דגל מחנה אפרים)

אף כי אמר אלקים לא תאכלו (ג, א) הנחש אמר לחוה בלשון זלוזל מה יש? וכי מה יש אם אמר ה', ומיד נתקררה דעתה ואכלה מעץ הדעת.

ונח מצא חן בעיני ה' (ה, ח) זה הכלל כי מכל דבר שהצדיק רואה הוא מסיק ממנו מסקנה לעבודת השם. ואם הוא רואה אדם המתאוה ח"ו לדבר עבירה מסיק הצדיק מזה התאוה לעבודת השם באמרו בלבו ומה זה מתאוה לדבר עבירה שהיא כלה ונפסד בזמן מועט מכ"ש שראוי להתאוות לעבודת השי"ת שהיא קיימת לעולם. וזהו הקשר בין ויראו בני אלקים את בנות האדם כי טובות הנה אל מה שכתוב אח"כ ונח מצא חן בעיני ה' וכו'.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

פ.ק.ס: 02 - 5325477 02 - 5829688

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

נלב"ע מוצאי יום כפור י"א תשרי תשס"ד ת. נ. צ. ב. ה.

